

majetku a na dluhy odděleného majetku, které podle zásady uvedené v § 1409 o. z. o. budeme lišiti podle toho se kterým jměním souvisí, při čemž se domníváme, že dostačí tento pružný předpis lépe než detailní výpočet, který nikdy nemůže být úplný a který pak vede k větší nejistotě než předpis pouze rámcový a pružný.

Postavíme-li se na stanovisko, že skončením manželství nastává již tím spoluvlastnictví mezi oběma manželskými stranami, pak odpadají také další předpisy o tom, jak se tento majetek má rozdělit. Doba rozdělení je také dána, ale zvláštní předpis, pamatující na zvláštní případy, byl by zde na místě.

Konečně bylo by stanoviti, že nevinný rozloučený manžel má právo rozhodnouti se buď pro toto rozdělení spolunabytého majetku anebo žádati, aby veškerý majetek byl považován za oddělený majetek té oné strany manželské. Manželská strana, která se dopustila vraždy manžela, nemá nároku na koakvisici.

2. Další otázka se týká správy jmění manželčina manželem. Tato správa je převzata nezměněně z o. z. o. (§§ 1238, 1239) do §§ 1065, 1066 vládního návrhu. Domníváme se, že je toto ustanovení správné. Námitky ze Slovenska, že by tím mohlo nastati exploitování ženy manželem, nejsou důvodné, neboť manželka může kdykoliv odvolati toto zmocnění. Nejasnost je v ochraně třetích osob. Níže navrhuje rejstřík svatebních smluv a tu se domníváme, že odvolání správy majetku je dáno vůči třetím osobám jen tehdy, když toto odvolání bylo zapsáno do rejstříku svatebních smluv, leda že by byly o něm věděly. Námitku, že žena pro svoji pasivnost toho nepoužije, vyvracíme tím, že pasivní člověk je tvor politováníhodný, ale že se mu žádným zákonem nedá pomoci, což svědčí o tom, že pasivní muž je exploitován aktivní ženou, třebaš by měl všechny prerogativy manžela jako hlavy rodiny. Na druhé straně manželka jako matka je absorbována tímto úkolem do té míry, že má být ve správě majetku manželem podporována. Z toho důvodu se domníváme, že dosavadní ustanovení vládního návrhu je učiniti zákonem.

VI. Smluvené majetkové právo manželů.

1. V dosavadním právu ustanovuje o. z. o. v 28. hlavě druhého dílu o smlouvách, jimiž se upravují majetkové poměry mezi manžely. Hlava tato je hodně nepřehledná a v uspořádání majetkového práva manželského znamená vládní návrh obč. zák. nepopiratelný pokrok. Smlouvy tyto jsou smlouvami svateb

ními. O. z. o. nezná výlučných typů smluvních a upravuje věno, s čímž nepřipustně je smíšen nárok dcery na přínos, obvěnění, jitřní dar, společenství statků, dále sem částečně nepatřící správa a požívání nabytého jmění, vdovský plat, dědické smlouvy, advitalitní právo.

Kafkova osnova ustanovuje o věnu (spolu s přínosem), obvěnění, společenství statků. Smlouva dědická je přeřazena do práva dědického. Odůvodnění je velmi zajímavé: »Původním úmyslem komise bylo předpisy majetkového práva manželského úplně přepracovati a roztržiti ve tři skupiny: 1. subsidiární předpisy zákonné, jež platí, není-li zvláštní dohody stran; 2. smluvní modifikace zákonného práva majetkového; 3. smluvní systémy manželského práva majetkového. V oddíle třetím pomýšleno především na podrobnou úpravu jednotlivých typů manželského společenství statků. Komisi tanula tu na mysli úprava občanských zákoníků švýcarského a německého, ale bližší zkoumání této otázky vedlo k přesvědčení, že praktická potřeba naprosto nevyžaduje změn tak podstatných. Celý vývoj majetkového práva manželského v našich zemích se bral jiným směrem než ve státech sousedních. Systém odděleného jmění obou manželů je aspoň v zemích bývalého rakouského práva tak vžit, že smluvní modifikace nebývají tak časté, aby bylo třeba dávat pro ně zvláštní předpisy, jichž — s výjimkou předpisů o t. zv. společenství statků na případ smrti — nebylo ani v občanském zákoníku. Předpisy, jichž úprava byla by prací nad míru obtížnou, zůstaly by většinou na papíře. Anketa, provedená mezi notářskými komorami v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, potvrdila celkem předpoklady, z nichž komise vycházela.« Nevím, jak k tomu notářské komory dospěly. Snad se jedná o nedorozumění. Díky spolku českých notářů — v první řadě musím zde poděkovati zesnulému olomouckému notáři Tognerovi — dostalo se mi velkého materiálu ke smlouvám odstupním, které upravovaly společenství majetkové mezi manžely, což bylo spojeno s odstupem usedlosti mladému hospodáři. Mimo to zjišťoval jsem mezi zemědělci potřebu úpravy majetkového práva manželského, a tu jsem zjistil, že je velká potřeba úpravy společenství majetkového i za trvání manželství a že dosavadní stav nevyhovuje. Jsou to ovšem fiskální předpisy, které tomu brání. Stává se často, že smlouvy svatební ustanovují něco jiného, než co strany vlastně chtěly, a to vede pak k trapným sporům mezi příbuznými. Z toho důvodu nemohu souhlasiti ani se stanoviskem subkomitétu, ani se stanoviskem superrevisní komise. Mohlo by se mi namítati, že jsem jako člen superrevisní komise dal k tomu souhlas, ale dodávám, že jsem se

teprve dodatečně ke svému překvapení přesvědčil, že legislativní předpoklad byl mylný.

2. Mám za to, že původní úmysl subkomitétu byl správný a že musíme se k němu vrátiti. Dovolují si podati návrh na řešení této otázky, věda, že při obtížnosti materie tento návrh může býti dosti jednostranný a že nevyřeší všechny sporné otázky, ale snad dá podnět k další legislativní činnosti, aby se dospělo k řešení relativně dokonalému.

Za zákonným majetkovým právem mají následovati smlouvy, jimiž se modifikuje zákonné právo. Jsou to smlouvy, které ustanovují, že nemá mezi manžely nastati společenství nabytého majetku, a normy, které toto společenství pozměňují. Pak by následovaly jednotlivé smlouvy svatební o věnu, obvěnění, o platu vdovském, o společenství majetku za trvání manželství, a to úplné, částečné a úplné společenství majetku na případ smrti. Při tom musíme pamatovati, že dnes v městských vrstvách tyto otázky se řeší pomocí pojištění životního, a na tuto změnu musíme také dáti pozor.

Další zásadní otázkou je, zda máme ponechati volnost stranám, anebo zda máme stanoviti přesné typy svatebních smluv, mezi nimiž by strany mohly voliti. Vzhledem k tomu, že jde o smlouvy, které nemají relevanci jen mezi stranami, ale které mají vyjadřovati manželské společenství i na venek vůči třetím osobám, musíme se postaviti na stanovisko, že tato vnější relevance musí býti upravena zákonem, neboť odporovalo by struktuře našeho soukromého práva, aby smluvníci mohli ukládati nějaké povinnosti třetím osobám. Všude, kde smlouva má míti relevanci vůči třetím osobám, je tato relevance v zákoně stanovena (na př. mandát, společnost) a to se musí státi i v nové úpravě. Je velkou vadou dosavadního práva našeho, že nemá příslušných ustanovení. Jak zkušenost ukazuje na západě Evropy, jde vývoj od dotálního systému ke společenství majetkovému. Vývoj západní Evropy ukazuje cestu, jak půjde vývoj i ve střední Evropě a tedy i u nás. Ukazuje-li se potřeba toho již ve středních vrstvách obyvatelstva, musíme tomu vyhověti, i když legislativní úkol je velmi obtížný.

3. Ustanovení o věnu mohou zůstati nezměněna, jak jsou ve vládním návrhu (§§ 1069—1079), podobně i při obvěnění (§§ 1080—1081) a zajištění jejich (§ 1082), k tomu bylo by přidati ustanovení o platu vdovském a právu vdovském. Na místo § 1083 musí však následovati ustanovení o jednotlivých druzích společenství. Rozeznávají je tyto typy společenství:

- a) společenství veškerého jmění obou manželů,
- b) společenství movitého jmění vneseného,

- c) společenství movitého jmění nabytého,
- d) společenství nemovitého jmění.

4. Smluvní úchytky od zákonného práva majetkového. Úchytky tyto musíme rozdělit na úchytky během trvání manželství a úchytky pro případ skončení manželství .

a) Úchytky — vynecháme-li společenství majetku — během manželství mohou se týkati správy majetku. Pokud jde o správu majetku manželčina manželem, domníváme se, že je nejlépe, setrváme-li při nynějším stavu podle o. z. o., že manžel je zákonným zástupcem své manželky, ale že manželka může kdykoliv jeho zástupčí moc odvolati. Dosavadní o. z. o. však přihlíží pouze k manželům a nechrání dobrou víru třetích osob, proto bude nutno, aby odvolání plné moci bylo registrováno, poněvadž jinak musil by býti třetí, který jednal v dobré víře v zákonné zastoupení manželem, chráněn proti námitkám jak toho onoho manžela, tak i třetích osob ve své dobré víře. Mezi stranami dostačilo by pouhé jednoduché odvolání plné moci a manžel proti tomu jednající odpovídá za škodu z toho vzniklou.

Dále bylo by dáti manželům na vůli, aby mohli měniti důvod správy majetku. Tak, aby manžel měl právo požívání na jmění manželčině jako celku. Předmětem tohoto požívání je celé jmění. Otázka, zda toto poživací právo má se zapisovati do pozemkových knih? Domníváme se, že jest to doporučiti. Vedle toho jest ustanoviti, že manželka může toto užívací právo zrušiti, jestliže manžel výtěžek požívání neobrací ku prospěchu manželského společenství. Naopak mohla by míti manželka právo poživací na jmění manželově, buď vnesením nebo nabytím, a manžel mohl by také žádati za zrušení tohoto práva, jestliže manželka poživacího práva zneužívá.

Konečně bylo by stanoviti, že jest možno omeziti správu manželovu potud, že by byl povinen klásti své manželce pravidelné roční účty tak, jako jiný zmocněnec. Také opačně bylo by možno stanoviti, že manželka podle smlouvy je správcem jmění manželova a že buď není anebo je povinna vyúčtovati užitky.

Domníváme se, že jsme uvedli všechny případy, týkající se správy majetku odděleného za manželství, a že je pamatováno i na ten případ, že manželka je způsobilejší ke správě majetku než manžel.

b) Stranám musí býti dáno na vůli, zda chtějí zachovati oddělené jmění i v případě skončení manželství. Smlouva taková může býti zcela jednoduchá a může obsahovati pouhou větu, že jmění obou manželů, které podle zákona za trvání manželství

je odděleno, má zůstatí odděleným i v případě skončení manželství. Myslíme, že tato úmluva má zůstatí nedotčena i v případě rozluky bez ohledu na zavinění toho onoho manžela, poněvadž tento stav majetkový nepřináší v majetku žádného manžela žádné změny. Domníváme se, že takové úmluvy budou pravidelné v kruzích úřednických a bude na finanční správě, aby je smluvními poplatky příliš nezatěžovala. Také individualismu intelektuálů je dán tím průchod a nemusí se své strany považovati za omezení, navrhuje-li jako zákonné majetkové právo společenství nabytého majetku na případ smrti. Tyto vrstvy usídlené v městech snáze mohou sjednati svatební smlouvu, než široká střední vrstva obyvatelstva.

c) Vedle toho nutno ponechati stranám, aby mohly upravití rozsah majetku, který po skončení manželství má býti společný. Jednak mohly by vyloučiti nemovitosti, jednak movitosti, jednak majetek, který slouží osobní potřebě toho onoho manžela atp. Naopak mohly by pojatai do společenství majetku i majetek, který podle zákona nespadá do společného majetku, což by se mohlo státi buď tím, že prohlásí za společný majetek, který buď je nebo není v seznamu majetku obsažen, anebo že společenství majetku na případ smrti obsáhne určité druhy majetku nebo veškerý majetek obou manželů (§§ 1234—1236 o. z. o.). Také bylo by možno smluvně stanoviti určité jus ad rem na společenství majetku, o němž se zmiňuje o. z. o. v § 1236.

d) Zavede-li se nepominutelné právo dědické mezi manželky, musí býti na to pamatováno, že se toho práva lze vzdáti, aniž se vzdává jinak práva z posledního pořízení nebo ze zákona. Toto je velmi důležité, poněvadž nepominutelný podíl dědický mezi manželky na Slovensku se setká s odporem a je tudíž umožniti aspoň smluvně eliminovati ustanovení, které není sympatické.

5. Ustanovení vládního návrhu o věně mohou býti zachována, ačkoliv ustanovení o přínosu nepatří mezi smlouvy svatební, nýbrž do předpisů o poměru mezi rodiči a dětmi, ale na druhé straně je tím vyjádřen vztah k dos profectitia obecného práva a pro tento tradiční vztah je možno ustanovení §§ 1069—1079 ponechati nezměněno. Na obvěnění nebude třeba nic měniti a §§ 1080, 1081 je převzítí. Za tato ustanovení je převzítí ustanovení §§ 1242, 1244 o vdovském platu. Vzhledem k sociálním poměrům na Slovensku, kde má býti radikálně změněno dědické právo manželů, doporučuje se, aby bylo zachováno právo advitalitní a to tak, že by dosavadní zákonné právo dědické vdovy, t. zv. vdovské právo, nadále mohlo platiti jako právo smluvní. V historických zemích

zůstane asi tato instituce neznámou, ale na Slovensku pomůže překonati obtíže s unifikovaným právem manželským.

6. P r á v o a d v i t a l i t n í zavedeno bylo vzhledem na poměry v Haliči; jak známo podobají se velmi poměrům na Slovensku a proto je zde stejný důvod jako byl při redakci o. z. o. V tomto zákoníku je upraveno právo advitalitní v §§ 1255—1258. Nejprve se ustanovuje, že jde o vdovino právo poživací k pozůstalosti manželově, pak že je možno již za života manželova propůjčiti jus ad rem, dále o novém provdání vdovy a o postoupení užitků, konečně že právo advitalitní vylučuje dědický nárok. V zásadě odpovídá to vdovskému právu na Slovensku (srov. Fajnor-Zátorecký, Nástin súkromého práva, str. 500 násl.). Vdova v případě zákonného dědění zůstává z důvodu vdovského práva v držbě celé pozůstalosti svého zemřelého manžela a může poživati těch částí pozůstalosti, kterých se jí nedostalo dědictvím, tedy i dětských podílů i větevního majetku. Vdova musí dostati vždy slušnou výživu. Manželští potomci jako dědici mohou žádati omezení vdovského práva. Jsou-li dědici vlastní děti vdoviny, může vdova jejich podíl spravovati mateřským právem, aniž je povinna klásti účty; dospějí-li děti zletilosti, mohou žádati, aby vdovské právo bylo omezeno na míru slušné výživy. Nevlastní děti vdoviny (ale vlastní zůstavitelovy) jen při nižších vrstvách (maloročníci, drobní řemeslníci) na míru ještě nižší a mohou žádati, aby se vdova omezila na požívání jednoho dětského podílu. U vyšších vrstev není tohoto zvláštního omezení. Opustila-li vdova zemřelého manžela ještě za jeho života bezprávně, nemá nároku na vdovské právo, i když manželství nebylo rozloučeno. Vdovské právo přestává, provdá-li se vdova znovu, po př. dodatečnou nehodností, t. j. chová-li se vdova tak, že by ani za manželství neměla nároku na manželskou výživu. Z toho je viděti, že dosavadní ustanovení o advitalitním právu v o. z. o. odpovídají značně vdovskému právu na Slovensku. Chceme-li učiniti z vdovského práva obsah svatební smlouvy, musíme dědické právo vdovy poněkud pozměniti, aniž se dotkneme sociálních a rodinných důsledků.

Pokud jde o zákonnou úpravu, je možno ponechati dosavadní § 1255 ve změněné formě. K tomu je připojiti další paragraf, že ty části pozůstalosti, které vdova dědí, spadají ihned do jejího vlastnictví. Dále je stanoviti, že pozůstalost se rozdělí mezi dědice, až skončí vdovské právo. Dosáhnou-li manželské děti zůstavitelovy zletilosti, mohou žádati, aby jim byl vydán dědický díl v rozsahu jejich povinného dílu. Ustanovení § 759, odstavec druhý nechť platí i v tomto případě. Vdova nechť ztrácí vdovské právo nehodným životem, t. j. dopustí-li se trest-

ného činu ze ziskuchtivosti nebo proti mravopočestnosti, žije-li trvale životem, přičítám se veřejné mravnosti. Na konec navrhuje název vdovské právo, vzhledem na poměry slovenské.

7. a) Společenství majetku mezi manžely není sooluvlastnictvím ve smyslu 16. hlavy druhého dílu o. z. o. nebo ve smyslu hlavy 10. vládní osnovy. Je to tedy společný majetek jiného druhu, který je vzpomenut jen odkazově v § 361 o. z. o., totiž že je možné spoluvlastnictví bez určení podílů. Germanističtí právníci proti romanistickým právníkům shledávali v tom »Gesamthand« jako institut čistě germánský, ve skutečnosti šlo jen o spor systematických pojmů, které si jak romanisté tak i germanisté hypostasovali; souvisí to s pojmem právnické osoby, a to proto, že tento pojem byl tak libovolně volen, že neodpovídal daným právním předpisům, takže mezi spoluvlastnictvím a majetkem právnické osoby zůstaly ještě kolektivity, které se nedaly podržiti ani tomu ani onomu systematickému pojmu a pro tento zbytek vytvořen pojem »Gesamthandeigentum«. Pojem právnické osoby vytvořen byl pod vlivem Rousseauovým a pro starší zbytky »universitates« zbyl jen »Gesamthand«. Tyto universitates vyvinuly se pod vlivem katolického názoru světového a s germánstvím mají jen to společné, že i to až do reformace bylo katolické. I při společném majetku manželů jde o to, že oba manželé jako jednota jsou subjekty tohoto majetku, takže žádných podílů nemůže býti. Analogie je s majetkem veřejné společnosti, kde také společníci nemají žádných podílů.

Je jisto, že takové společenství majetku není možno upravit smlouvou, a to je zřejmý nedostatek vládní osnovy, poněvadž svatební smlouvy, upravující společenství majetku, mohly by stvořiti jen spoluvlastnictví ve smyslu 10. hlavy vládní osnovy, ale žádné společenství majetku a to by vedlo k velkým zmatkům; jako je tomu částečně již nyní. Proto musíme míti v zákoně úpravu tohoto společenství zvláště stanovenou. Základem tohoto společenství je smlouva, ale společenství na venek smlouvou libovolně nemůže býti upraveno (stejně jako spoluvlastnictví), v důsledku toho mohou býti smlouvy o společenství majetku jen přesně typisované, jak jsme již uvedli výše pod číslem 3.

b) Subjekt tohoto manželského společenství je pouze jediný: oba manželé spojení manželským společenstvím v jedno. Zda tomu říkáme právnická osoba nebo ne, je úplně lhostejno, neboť záleží na věci a ne na názvu. Dále je otázkou, jak se projevuje vůle tohoto manželského společenství. Domníváme se, že vůle se projevuje manželem, který má však k zásadní změně

na tomto společném majetku zapotřebí schválení své manželky. Dále co s užítky majetku? Tyto předně patří do společenství majetkového, t. j. manžel má z nich hraditi náklady na společenství rodinné a nad to jak manžel, tak i manželka své osobité potřeby způsobem přiměřeným. Nesmíme zapomínati, že do úplného majetkového společenství je možno pojati také pracovní výdělek toho onoho manžela, čímž se vysvětluje předešlá věta, ale i pro částečné majetkové společenství má tato zásada plnou platnost.

Smlouvou takovou se zavazuje ten onen manžel převéstí svůj majetek buď úplně nebo částečně do společenství. Je tedy taková smlouva důvodem nabytí, ale k tomu musí přistoupiti ještě způsob nabytí oběma manžely. Má-li již samou smlouvou nastati společenství majetku, musí to býti v zákoně zvláště stanoveno. Tato otázka bude zvláště důležitá v těch případech, kdy mají do společenství majetku spadati také ty části majetku, které byly nabyty během manželství.

Další okolnost, k níž nutno přihlížeti, je ta, že při společenství majetku nastanou vždy tři skupiny majetkové, a to společný majetek a osobitý majetek každého z manželů. Rozlišení společného majetku od majetku osobitého je velmi obtížné, ale důležitost této věci nesmí ztroskotati na takové obtíži, když přece jiná zákonodárství dovedla tuto otázku rozřešiti.

Společenství majetku dokonalým způsobem vyjadřuje životní společenství obou manželů. Má sice své stinné stránky, neboť sice manželství má nejmožněji solidní základnu hospodářskou, ale na druhé straně manželka ručí za dluhy, spojené se společným majetkem. Proto nelze u nás zavésti společenství majetku jako obecné právo majetkové, nýbrž jen jako zvláštní právo smluvní. V kruzích středních zemědělců je ho však silná potřeba, poněvadž buď úplné nebo částečné společenství majetku jim nejlépe vyhovuje.

Legislativní uspořádání se může státi tím způsobem, že se předešlou nejprve obecná ustanovení o všech druzích společenství majetkového a pak se dodají jen zvláštní předpisy, týkající se toho onoho druhu, neboť různé druhy společenství mají tolik společných znaků, že je možno společná ustanovení předeslati ustanovením speciálním.

c) Z toho podávají se nám tyto legislativní zásady:

subjektem společného majetku jsou oba manželé jako jednotka,

řádnou správu vede manžel,

k jiným opatřením, řádnou správu přesahujícím, je zapo-

třebí souhlasu obou stran; v případě nutnosti je možno souhlas nahraditi rozhodnutím soudním v řízení nesporném,

vnesený majetek (věci hmotné a nehmotné, tedy i pohledávky) předáním do společenství stává se společným.

nabytý majetek, spadající do společenství, nabývá každý z manželů pro společenství,

závazky jsou společné, pokud souvisí se společným majetkem,

nemovitosti se zapisují pro oba manžely společně jako společný majetek,

je-li jen jeden z manželů zapsán jako vlastník, je oprávněn druhý manžel žádati za opravu knihy pozemkové pouhou knihovní žádostí, za opravu mohou žádati i ty osoby, které mají na tom právní zájem,

užitky ze společného jmění slouží v první řadě k úhradě nákladů životního společenství obou manželů a k úhradě osobitých potřeb toho i onoho manžela,

jestliže manžel špatně spravuje společné jmění, může manželka žádati za zrušení majetkového společenství,

manžel může žádati za zrušení společenství, jestliže manželka svou nehospodárností ohrožuje společné jmění,

po skončení manželství rozdělí se společný majetek mezi obě strany rovným dílem.

d) Vedle těchto obecných zásad je nutno stanoviti zásady pro jednotlivé druhy společenství:

aa) společenství veškerého jmění obsahuje veškeré zcizitelné jmění, zůstává tudíž samostatným jmění nezcizitelné, jako jsou výživné, osobní služebnosti atp., zásadou je, že veškerá aktiva i pasiva jsou společná, pokud nejde o aktiva a pasiva osobitého jmění, do společného jmění patří také i pracovní výdělek obou manželů,

za dluhy před sňatkem ručí společné jmění jen potud, pokud s ním souvisí, jinak ručí jen pracovní výdělek (ať ze smlouvy námezdní či jako podnikatelský zisk) toho onoho manžela a dále jeho osobité jmění, neručí však ani společný majetek ani užitky jeho,

k nabytí nebo zcizení nemovitostí je zapotřebí souhlasu obou manželů,

závazky mužovy zavazují společný majetek, závazky ženinny, pokud má tato zástupčí moc jako hospodyně,

do společného majetku spadají dary a dědictví, v důsledku toho může se dědictví přijati nebo odmítnouti oběma manžely společně,

upadne-li jeden z manželů do konkursu pro dluhy, nesouvisící se společným jměním, společné jmění do konkursní podstaty nespadá, jen osobité jmění toho onoho manžela; jde-li o předlužení společného jmění, upadne toto majetkové společenství do konkursu, ale ne osobité jmění.

bb) Při částečném majetkovém společenství movitých věcí, jež může býti buď společenství vneseného, nebo společenství nabytého majetku, je nutno učiniti seznam majetku do manželství vneseného v obou případech; majetkové kusy, do seznamu nepojaté, tvoří součást nabytého majetku, v prvním případě do společenství spadá, ve druhém nespadá. Má-li se za trvání manželství společný majetek movitý zaměnit za nemovitý, trvá společenství i k tomuto nemovitému, leč, že by ve svatební smlouvě bylo jinak ustanoveno.

Manžel spravuje tento společný majetek a jeho jednání jej zavazují; manželka, pokud má zástupčí moc hospodyně.

Za dluhy nesouvisící s tímto majetkem ručí polovina společného majetku.

Po skončení manželství rozdělí se majetek rovným dílem mezi obě strany.

cc) Při společenství nemovitostí, vnesených do společnosti zápisem do knihy pozemkové, každý manžel má nárok na vnesení nemovitostí patřících druhému manželu. Společné nemovitosti spravuje manžel a o závazcích platí totéž, co při společenství movitostí.

e) Podávám zde nástin, který je prvním pokusem zavést u nás společenství majetkové, proto podávám hlavní zásady, které je možno dále rozvésti. Čerpal jsem z daného materiálu, z notářských listin a potřeb lidu, které nebyly vždy v nich vyjádřeny. Troufám-li si tuto materii vyjádřit v osnově paragrafované, jsem si vědom obtížnosti této látky a proto nepovažuji svůj návrh za poslední slovo, zvláště ne v této materii. Vše musí býti řešeno a proto někdo musil udělati začátek.

Konečně je uvést, že manželé mohou býti spoluvlastníky věcí hmotných i nehmotných, což jest od společenství řádně lišiti.

f) Vzhledem k tomu, že úprava majetkového práva se netýká jen manželů, není možno připustiti úplnou volnost svatebních smluv, nýbrž jen v rámci daných soustav, jichž je v našem návrhu tři: zákonné právo se smluvními modifikacemi, smlouvy podle dotálního systému (věno, obvěnění, vdovský plat, právo vdovské), a společenství majetku. Ve variantě bylo by možno připustiti právo vdovské také pro zákonné majetkové právo, bude-li toho na Slovensku potřeba.

Dále je nutno stanoviti náležitosti svatebních smluv: notářský spis, osobní přítomnost stran, vyloučení zastoupení a registrace smluv, na ochranu třetích osob. O vedení rejstříku je zapotřebí zvláštních ustanovení, která vzhledem ke struktuře vládní osnovy do návrhu nepojímáme.

g) Konečně je pojatai ustanovení o vlivu neplatnosti, rozluce a rozvodu na majetkové právo a pro jasnost i mezičasové ustanovení, které v definitivní redakci může přijíti do uvozovacího zákona.

VII. Návrh na úpravu manželského práva.

Hlava první.

O manželství.

Zasnoubení.

§ 1. Slíbí-li si muž a žena manželství (zasnoubí-li se), nevzniká tím závazek, a to ani závazek uzavřítí manželství, ani závazek plniti to, co bylo ujednáno pro případ, že se od zasnoubení odstoupí.

§ 2. Zruší-li některý ze snoubenců zasnoubení bez závažných důvodů nebo vyskytne-li se na jeho straně závažný důvod, pro který on nebo druhá strana od zasnoubení odstoupí, je povinen nahraditi druhému snoubenci, jeho rodičům a jiným osobám, které za ně jednaly, škodu, která jim vznikla tím, že důvěřující ve slíbený sňatek, učinili nebo vešli v závazky.

§ 3. Druhému snoubenci je povinen nahraditi škodu, která vznikla tím, že důvěřuje ve slíbený sňatek, učinil opatření o svém jmění nebo výdělku.

§ 4. Škoda bude nahrazena jen potud, pokud tyto náklady, převzetí závazků a jiná opatření jsou přiměřeny poměrům.

§ 5. Vrácení darů, které vzhledem k budoucímu manželství dal snoubenci snoubenec nebo někdo jiný, lze se domáhati podle ustanovení o plnění bez právního důvodu, bylo-li zasnoubení zrušeno bez viny dárcovy; za stejných podmínek lze odepřítí splnění darovacích slibů.

§ 6. Neplyne-li z účelu daru něco jiného, jest nárok na vrácení vyloučen, bylo-li zasnoubení zrušeno smrtí jednoho ze snoubenců; splnění darovacích slibů se však může domáhati jen pozůstalý snoubenec.

§ 7. Nároky uvedené v §§ 5 a 6 se promlčují za rok po zrušení zasnoubení.